

CROSS-COUNTRY LAB

ΕΞΥΠΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ, ONE-STOP SHOPS & ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ
ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ | ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2025

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120412.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ CROSS-COUNTRY LAB

Το δεύτερο Cross Country Lab του έργου SMAFIN Expanded διοργανώθηκε ως διαδικτυακή θεματική εκδήλωση με συμμετοχή ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, εθνικών αρχών, χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ενεργειακών οργανισμών, τεχνικών εμπειρογνομόνων και φορέων ανάπτυξης έργων από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες.

Επικεντρώθηκε στην υλοποίηση έξυπνων χρηματοδοτικών λύσεων για την ενεργειακή απόδοση, με ιδιαίτερη έμφαση στις Υπηρεσίες μίας Στάσης, στην κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων, στη ρυθμιστική και πολιτική ευθυγράμμιση και στη συμπερίληψη ευάλωτων ομάδων.

Αντιμετωπίστηκαν βασικές προκλήσεις που σχετίζονται με τη μετάφραση των ευρωπαϊκών στόχων πολιτικής σε αποτελεσματική εθνική και σε επίπεδο Δήμων εφαρμογή.

ΚΥΡΙΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑΣ

ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΑΠΟ ΣΧΕΔΙΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

Τα προγράμματα που βασίζονται σε επιχορηγήσεις αναγνωρίστηκαν ως χρήσιμα για την έναρξη δραστηριότητας στην αγορά. Ωστόσο, η εκτεταμένη εξάρτηση από επιδοτήσεις εντοπίστηκε ότι περιορίζει τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα και μειώνει τη μακροπρόθεσμη δυνατότητα κλιμάκωσης των χρηματοδοτικών πλαισίων.

ΚΑΤΑΚΕΡΜΑΤΙΣΜΕΝΕΣ ΔΟΜΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ο περιορισμένος συντονισμός μεταξύ υπουργείων, χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, δήμων και τεχνικών διαμεσολαβητών εντοπίστηκε ως επαναλαμβανόμενη πρόκληση.

Οι ασαφείς ρόλοι και αρμοδιότητες μειώνουν την αποτελεσματικότητα των χρηματοδοτικών μέσων και την ικανότητά τους να φτάνουν στους τελικούς χρήστες.

ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΑ ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΩΝ

Παρά τη διαθεσιμότητα χρηματοδοτικών μέσων, η ζήτηση για ενεργειακή ανακαίνιση παραμένει χαμηλότερη από την αναμενόμενη. Οι συμμετέχοντες συνέδεσαν αυτό το γεγονός με την αβεβαιότητα, την έλλειψη εμπιστοσύνης και την περιορισμένη πρόσβαση σε τεχνική υποστήριξη, ιδίως στον οικιστικό τομέα.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ

Οι κανόνες επιλεξιμότητας, οι απαιτήσεις τεκμηρίωσης και οι υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων αυξάνουν το κόστος συναλλαγών τόσο για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όσο και για τα νοικοκυριά, μειώνοντας έτσι την ελκυστικότητα των επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης.

ΚΕΝΑ ΕΦΑΡΜΟΦΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Οι τοπικές αρχές αναμένεται ολοένα και περισσότερο να στηρίζουν προγράμματα ανακαίνισης και ευάλωτα νοικοκυριά. Ως περιορισμοί που επηρεάζουν την ανάπτυξη αξιόπιστων δεξαμενών έργων εντοπίστηκαν η περιορισμένη τεχνική εξειδίκευση, οι διοικητικοί πόροι και το σταθερό θεσμικό πλαίσιο.

ΓΙΑΤΙ ΑΥΤΗ Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΧΕΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΡΑ

Οι πρόσφατες εξελίξεις στην πολιτική της ΕΕ αυξάνουν τόσο τη φιλοδοξία όσο και την πολυπλοκότητα των απαιτήσεων για την ενεργειακή ανακαίνιση. Οι εξελίξεις αυτές περιλαμβάνουν την αναθεωρημένη Οδηγία για την Ενεργειακή Απόδοση των Κτιρίων, την αναθεωρημένη Οδηγία για την Ενεργειακή Απόδοση και τη σύσταση του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα.

Ταυτόχρονα, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα λειτουργούν υπό πρόσθετες απαιτήσεις που σχετίζονται με την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας, την ευθυγράμμιση με την ταξινόμια της ΕΕ και τη διαχείριση κινδύνων ESG.

Παρά τους σαφείς στόχους πολιτικής, τα αποτελέσματα εφαρμογής παραμένουν άνισα μεταξύ των κρατών μελών. Επίμονα εμπόδια συνεχίζουν να επηρεάζουν την πρόοδο, μεταξύ άλλων οι κατακερματισμένες δομές διακυβέρνησης, η περιορισμένη τεχνική και διοικητική ικανότητα, οι ασθενείς «αγωγοί» ζήτησης, καθώς και η διοικητική και διαδικαστική πολυπλοκότητα.

ΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΥ ΣΥΖΗΤΗΘΗΚΑΝ

ΜΙΚΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΕΠΙΜΕΡΙΣΜΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Τα χρηματοδοτικά μοντέλα που συνδυάζουν επιχορηγήσεις, δάνεια και εγγυήσεις στηρίζουν τη βελτίωση της ετοιμότητας των τραπεζών και την κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων. Η αποτελεσματικότητά τους εξαρτάται από συνεκτικά πλαίσια πολιτικής, σαφή κριτήρια επιλεξιμότητας, προβλέψιμες δομές χρηματοδότησης και διαφανή παρακολούθηση των αποτελεσμάτων.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΙΑΣ ΣΤΑΣΗΣ (ONE STOP SHOPS) ΩΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Οι Υπηρεσίες μίας Στάσης λειτουργούν ως ενδιάμεσοι φορείς που υποστηρίζουν τα νοικοκυριά, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τις δημόσιες αρχές καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανακαίνισης. Στις λειτουργίες τους περιλαμβάνονται η προετοιμασία έργων, η τεχνική αξιολόγηση, η διοικητική υποστήριξη και η διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση. Η αποτελεσματικότητα εξαρτάται από τη θεσμική αναγνώριση, τις σταθερές χρηματοδότησης και την ενσωμάτωση εντός των εθνικών πλαισίων πολιτικής.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα λειτουργούν ολοένα και περισσότερο υπό ρυθμιστικές απαιτήσεις και απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα. Τα τυποποιημένα χρηματοοικονομικά προϊόντα, τα αξιόπιστα δεδομένα για την ενεργειακή απόδοση και τα εργαλεία τεχνικής αξιολόγησης κινδύνου στηρίζουν την επέκταση των χαρτοφυλακίων ενεργειακής απόδοσης και τη διαχείριση των συναφών κινδύνων.

ΔΕΔΟΜΕΝΑ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Τα αξιόπιστα δεδομένα για την ενεργειακή απόδοση, το κόστος επενδύσεων και τα αποτελέσματα αποτελούν προϋπόθεση για αποτελεσματική χρηματοδότηση. Εργαλεία όπως τα διαβατήρια ανακαίνισης και τα ψηφιακά συστήματα παρακολούθησης στηρίζουν τη διαφάνεια και την εμπιστοσύνη μεταξύ των συμμετεχόντων στην αγορά.

ΙΣΟΤΗΤΑ, ΕΥΑΛΩΤΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ

Η αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας και της κοινωνικής ευαλωτότητας απαιτεί στοχευμένες πολιτικές προσεγγίσεις πέραν της απλής διαθεσιμότητας χρηματοδότησης. Η αποτελεσματική δράση εξαρτάται από συνεκτικό σχεδιασμό πολιτικής και κατάλληλους μηχανισμούς υλοποίησης, συμπεριλαμβανομένων σαφών μηχανισμών στόχευσης, συντονισμού μεταξύ ενεργειακών, στεγαστικών και κοινωνικών πολιτικών και συμμετοχής αξιόπιστων τοπικών φορέων.

Η περιορισμένη τεχνική βοήθεια και οι σύνθετες διοικητικές διαδικασίες συνεχίζουν να περιορίζουν την πρόσβαση στη χρηματοδότηση ανακαινίσεων για ευάλωτα νοικοκυριά. Οι Υπηρεσίες μίας Στάσης και οι τοπικοί ενδιάμεσοι φορείς υποστηρίζουν την πρόσβαση παρέχοντας πληροφορίες, υποστήριξη στη λήψη αποφάσεων και διευκολύνοντας τη λήψη χρηματοδότησης.

Το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα αποτελεί ένα μέσο με δυνατότητα ενίσχυσης των πολιτικών συμπεριληπτικής ανακαίνισης. Η αποτελεσματικότητά του εξαρτάται από σαφείς ορισμούς των επιλέξιμων ομάδων, την ευθυγράμμιση με τα υφιστάμενα εθνικά σχήματα και την επαρκή ικανότητα υλοποίησης και διοικητικής υποστήριξης.

ΚΥΡΙΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ CROSS-COUNTRY LAB

- Οι μακροπρόθεσμες στρατηγικές ανακαίνισης απαιτούν χρηματοδοτικά πλαίσια που υπερβαίνουν τα προγράμματα επιχορηγήσεων.
- Τα One-Stop Shops αναγνωρίστηκαν ως κατάλληλοι μηχανισμοί για τη μείωση της πολυπλοκότητας και τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση.
- Τα μέσα διαμοιρασμού του κινδύνου, οι εγγυήσεις και η τυποποίηση συνδέθηκαν με τη βελτίωση της κινητοποίησης ιδιωτικών κεφαλαίων.
- Οι προκλήσεις που σχετίζονται με τη ζήτηση συνδέθηκαν κυρίως με την περιορισμένη τεχνική υποστήριξη, την πολυπλοκότητα των διαδικασιών και παράγοντες που σχετίζονται με την εμπιστοσύνη.
- Η διαθεσιμότητα δεδομένων, η παρακολούθηση και η διαφάνεια θεωρήθηκαν σημαντικές για την αύξηση των επενδύσεων και την εκπλήρωση των κανονιστικών απαιτήσεων.
- Οι προσεγγίσεις ανακαίνισης χωρίς αποκλεισμούς απαιτούν στοχευμένα μέσα και συντονισμό μεταξύ των τομέων πολιτικής.

ΣΗΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

- Επαναλαμβανόμενες προκλήσεις που σχετίζονται με τη διακυβέρνηση, την ικανότητα και τη ζήτηση εμφανίζονται σε διάφορα εθνικά πλαίσια.
- Η αποτελεσματική εφαρμογή εξαρτάται από τη συνοχή μεταξύ των στόχων πολιτικής, των χρηματοδοτικών μέσων και των μηχανισμών υλοποίησης.

Τα αποτελέσματα του 2ου Cross Country Lab υποστηρίζουν τους στόχους του προγράμματος SMAFIN Expanded και συμβάλλουν σε κλιμακώσιμες, χωρίς αποκλεισμούς προσεγγίσεις χρηματοδότησης της ενεργειακής απόδοσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

